

Stanowisko Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w sprawie wyłączenia historii pielęgniarstwa jako odrębnego przedmiotu kształcenia z przedmiotu podstawy pielęgniarstwa na kierunku pielęgniarstwo

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie stoi na stanowisku, że standardy kształcenia pielęgniarek w zakresie historii i rozwoju pielęgniarstwa powinny być w sposób jednoznaczny, jasny i przejrzysty określone, monitorowane i ewaluowane przez grupę ekspercką działającą przy narodowym stowarzyszeniu pielęgniarskim.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego popiera wszelkie działania mające na celu:

- rozeznanie dorobku, specjalizacji, podejmowanych form doskonalenia oraz problemów dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli uczących historii pielęgniarstwa i rozwoju;
- dokonanie analizy uszczegółowionych programów nauczania historii pielęgniarstwa i rozwoju pod kątem ich układu, określonych umiejętności/kompetencji, treści programowych, strategii nauczania/uczenia się, kontroli jakości i oceny wyników;
- stosowanie nowatorskich metod nauczania historii pielęgniarstwa, ich upowszechnianie podczas kongresów, konferencji, i na łamach Problemów Pielęgniarstwa;
- wykorzystanie w procesie kształcenia dorobku wybitnych postaci polskiego, europejskiego i światowego pielęgniarstwa jako wzorów osobowych godnych naśladowania; i czerpania myśli, idei z ich dorobku, inspirujących do wzbogacania i rozwoju prospołecznych, humanistycznych postaw pielęgniarek w życiu zawodowym i osobistym;
- systematyczne diagnozowanie stanu wiedzy, postaw, zachowań studentów i pielęgniarek-praktyków o historii pielęgniarstwa i kierunkach rozwoju profesji;
- powoływanie kół studenckich z ukierunkowaniem na badanie historii, oraz diagnozowanie wybranych problemów związanych z teraźniejszością i przyszłością zawodu;
- zorganizowanie w uczelniach i wzbogacanie stałych ekspozycji historii zawodu, podjęcie działań na rzecz wydawania albumów, portretów liderów polskiego pielęgniarstwa;
- nadawanie imion wybitnych postaci polskiego pielęgniarstwa uczelniom kształcącym pielęgniarki, ubogacanie ceremoniału zawodowego w uczelniach pielęgniarskich;
- upowszechnianie w środowisku lokalnym, w regionie w kraju - poprzez środki masowego przekazu - wybitnych postaci historycznych i liderów współczesnego pielęgniarstwa;
- zintensyfikowanie współpracy Zarządów Oddziałów Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego z władzami uczelni kształcącymi pielęgniarki/położne dotyczących tematyki prac licencjackich i magisterskich z zakresu genezy i rozwoju różnych dziedzin pielęgniarstwa oraz położnictwa na danym terenie;

Uważamy, iż przedmiot „Historia Pielęgniarstwa i rozwój Pielęgniarstwa” powinny stanowić odrębny moduł/przedmiot na każdym stopniu kształcenia; zakres treści należy dostosowywać do posiadanej wiedzy studentów i stopnia kształcenia.

Na II poziomie kształcenia mogą to być zajęcia seminaryjne. Dominować powinna tu tym poziomie kształcenia analiza porównawcza obcojęzycznej literatury przedmiotu.

Celem nauczania historii pielęgniarstwa jest:

- zapoznanie z genezą i rozwojem zawodu pielęgniarki i wpływem historii na teraźniejszość;
- kształtowanie umiejętności postrzegania zawodu pielęgniarki w jego genezie, rozwoju i uwarunkowaniach;
- budowanie i rozwijanie poczucia dumy zawodowej, przynależności do grupy zawodowej;
- identyfikowanie się z zawodem, jego historią, z wzorami osobowymi pielęgniarstwa światowego i polskiego i przyjętym systemem ponadczasowych wartości;
- uczenie dostrzegania przeszłości zawodu w jego teraźniejszości;
- doskonalenie umiejętności korzystania ze źródeł historycznych.

Całościowy moduł/przedmiot powinien obejmować następujące hasła programowe:

- geneza pielęgnowania, osoby pełniące opiekę;
- etapy rozwoju pielęgniarstwa w rysie historycznym; w tym działalność zgromadzeń zakonnych i świeckich w opiece nad chorym, cierpiącym, umierającym w różnych formach opieki, przyczyny zmian nazewnictwa osób pełniących opiekę;
- początki działalności pielęgniarek w środowisku domowym, pracy i szkolnym na świecie, Europie i Polsce w XIX i XX wieku;
- pierwsze zorganizowane formy szkolenia osób zajmujących się pielęgnowaniem, wymagania stawiane uczącym się, charakterystyka pierwszych podręczników;
- sylwetki pionierek pielęgniarstwa i ich wkład teoretyczny w rozwój pielęgniarstwa; przegląd i analiza ich opracowań, aktualność koncepcji;
- powstanie i rozwój stowarzyszeń i organizacji zawodowych o zasięgu ogólnoswiatowym, europejskim i krajowym, współdziałanie tych organizacji;
- kodeksy etyczne pielęgniarek;
- powstanie i rozwój nowoczesnego szkolnictwa świeckiego, ceremoniał zawodowy;
- kształcenie na poziomie wyższym na świecie i w Polsce w rysie historycznym;

- czynniki wpływające na rozwój wyższego szkolnictwa pielęgniarskiego, stopnie kształcenia, podstawy programowe/standardy kształcenia pielęgniarek, działalność Krajowej Rady Akredytacyjnej;
- rozwój wydawnictw książkowych, działalność studenckich kół naukowych związanych z PTP i MRP;
- kształcenie, doskonalenie i rozwój naukowy nauczycieli szkół pielęgniarskich;
- przegląd badań naukowych w zakresie historii i rozwoju pielęgniarstwa w rysie historycznym (światowe, europejskie, krajowe);
- kształcenie i doskonalenie podyplomowe pielęgniarek (rozwój dziedzin pielęgniarstwa);
- charakterystyka czasopism zawodowych w kontekście potrzeb zawodowych ich odbiorców;
- status zawodu w rysie historycznym. Walka o godną pracę, płacę i warunki życia;
- wpływ systemów politycznych na postawy pielęgniarek; holocaust i jego konsekwencje w kontekście wartości życia;
- prawodawstwo zawodowe i pielęgniarki działające w polskim Sejmie i Senacie, w parlamencie europejskim;
- zmieniająca się rola pielęgniarek, misja i wizja współczesnego pielęgniarstwa w kontekście potrzeb zdrowotnych i edukacyjnych społeczeństwa i przemian w ochronie zdrowia;
- liderzy współczesnego pielęgniarstwa na świecie, w Europie i w Polsce;
- problemy współczesnego pielęgniarstwa na świecie i w krajach Unii Europejskiej związane z globalizacją;
- futurologia pielęgniarstwa w kontekście stawianych wyzwań współczesnego świata;
- wykorzystanie internetu w pogłębianiu wiedzy o historii i terażniejszości pielęgniarstwa;
- doświadczenia w metodyce nauczania historii pielęgniarstwa – nowatorstwo pedagogiczne.

Cel ogólny: Poznanie i pogłębienie wiedzy o okresach historii i rozwoju pielęgniarstwa oraz jej implikacji na współczesne pielęgniarstwo

Student po ukończeniu modułu powinien umieć:

1. scharakteryzować opiekę nad człowiekiem zdrowym i chorym, cierpiącym, umierającym oraz jego rodziną, grupą, społecznością na przestrzeni dziejów ludzkości; (w jej genezie i rozwoju);
2. opisać i różnicować stawiane wymagania osobom opiekującym się chorymi w kolejnych okresach rozwoju pielęgniarstwa;

3. dokonać analizy zjawisk i procesów hamujących i warunkujących rozwój pielęgniarstwa w rysie historycznym;
4. scharakteryzować wartości tkwiące w pielęgniarstwie, i wdrażać je w praktyce zawodowej i w życiu codziennym;
5. zaprezentować życie i dzieło wybitnych pielęgniarek i ich wpływ na światowe, europejskie i polskie szkolnictwo pielęgniarskie, profesjonalizację pielęgniarstwa, i prawodawstwo zawodowe;
6. opisać problemy związane z prestiżem zawodu w rysie historycznym;
7. przedstawić walkę świeckich pielęgniarek o godne życie i warunki pracy na przestrzeni lat;
8. opisać miejsce zawodu pielęgniarki w ochronie zdrowia oraz rolę i funkcje współczesnej pielęgniarki;
9. dbać o poziom własnej wiedzy i umiejętności fachowych i wykorzystywać je w praktyce zawodowej;
10. uczyć innych historii zawodu i jej wpływu na teraźniejszość;
11. prezentować postawy kreatywne i projektować działania dla dobra pacjenta, zawodu, korporacji zawodowej i stowarzyszeń pielęgniarskich;
12. przejawiać poczucie dumy i tożsamości zawodowej.

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie jest otwarte na utworzenie przy Centralnym Archiwum Pielęgniarstwa Polskiego międzyuczelnianej Pracowni Badań Historycznych w Pielęgniarstwie pod przy współpracy z Główną Komisją Historyczną PTP, pod patronatem Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk. Jej utworzenie może zintegrować działania w pozyskiwaniu funduszy unijnych na planowane badania historyczne.

Tło:

Prowadzone dotychczas badania naukowe studentów i nauczycieli wyższych szkół pielęgniarskich w zakresie wiedzy studentów z historii zawodu dowodzą, że:

- poziom wiedzy w wybranych grupach sondażowych jest niski;
- liczba godzin nauczania jest niewystarczająca.

Brak wiedzy historycznej o profesji i (można sądzić na podstawie skąpej literatury przedmiotu w języku polskim) o dorobku współczesnego pielęgniarstwa na świecie, Europie i w kraju, pozbawia nas jednego ze źródeł dumy zawodowej, wzmocnienia tożsamości zawodowej, rozumienia wartości i bogactwa tradycji.

Niedocenywanie konieczności pogłębiania wiedzy historycznej o zawodzie, profesji powoduje zubożenie wiadomości i umiejętności studentów w zakresie:

- znajomości faktów historycznych z historii i rozwoju pielęgniarstwa, pojęć i fachowej terminologii;
- wykorzystania różnych źródeł informacji do odtworzenia, opisu i oceny przeszłości zawodu w sposób logiczny i spójny;
- stosowania wiedzy o zawodzie do opisu wydarzeń historycznych, ich wyjaśniania i samodzielnej oceny;
- przedstawiania wybranych zdarzeń, problemów z historii pielęgniarstwa i kierunków rozwoju z zastosowaniem zasad naukowego badania;
- uczenia innych historii pielęgniarstwa i rozwoju w sposób nowatorski oraz popularyzowania rzetelnej wiedzy o zawodzie w społeczeństwie.

Analiza podstaw programowych/standardów kształcenia pielęgniarek wskazuje, iż niektóre hasła ujęte są w różnych programach, np.:

Podstawy pielęgnowania – uwarunkowania historyczne i kierunki rozwoju zawodu. Istota i znaczenie teorii pielęgniarstwa, rola społeczno - zawodowa pielęgniarki.

Filozofia i etyka – kodeksy etyczne,

Pielęgniarstwo europejskie – rola i zadania międzynarodowych organizacji i stowarzyszeń pielęgniarstwa, regulacje prawne w krajach europejskich, system kształcenia i doskonalenia pielęgniarek,

Dydaktyka – zastosowanie dowodów naukowych w praktyce.

Warszawa 27 kwiecień 2009

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie Zarząd Główny www.ptp.na1.pl
Al. Reymonta 8 lok 12 tel +48 (0) 22 663 63 45; fax: + 48 (0) 22 398 18 51; email: zgptpiel@gmail.com;
osoba do kontaktu: Krystyna Wolska-Lipiec ZG PTP email: zgptpiel@gmail.com
OPP KRS 0000065610